

SỞ GD&ĐT HẢI DƯƠNG
TRƯỜNG THPT CHUYÊN
NGUYỄN TRÃI

ĐỀ THI NĂNG KHIẾU LẦN III - KHỐI 11
NĂM HỌC 2022 - 2023
MÔN: NGỮ VĂN

*Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)
(Đề thi có 01 trang)*

Ngày thi: 19 tháng 12 năm 2022

ĐỀ BÀI

Câu 1 (4.0 điểm)

Có người cho rằng: *“Cuộc đời ngắn ngủi không cho phép ta ước vọng quá nhiều”*. Thế nhưng nhà văn Nga M.Prisvin lại khẳng định: *“Phải ước mơ nhiều hơn nữa, phải ước mơ tha thiết hơn nữa để biến tương lai thành hiện tại”*.

Suy nghĩ của anh/chị về vấn đề đặt ra trong hai trích dẫn trên?

Câu 2 (6.0 điểm)

Nhà văn William Faulkner quan niệm: *“Nhà văn không được chiều theo sự yếu đuối và sa đọa của con người.(...)Nghệ thuật bao giờ cũng phải khẳng định.”*

Anh/Chị hiểu ý kiến trên như thế nào? Qua hai tác phẩm *Chí Phèo* và *Đời thừa* của Nam Cao, hãy làm sáng tỏ vấn đề.

.....**HẾT**.....

Họ và tên thí sinh: .....Số báo danh.....
Chữ ký giám thị 1.....Chữ ký giám thị 2.....

HƯỚNG DẪN CHẤM
ĐỀ THI NĂNG KHIẾU MÔN NGỮ VĂN KHỐI 11 - LẦN III
NĂM HỌC 2022 - 2023

(Hướng dẫn chấm gồm có 05 trang)

A. YÊU CẦU CHUNG

- Hướng dẫn chấm chỉ mang tính chất định tính, vì vậy giám khảo phải nắm được nội dung trình bày trong bài làm của thí sinh, tránh đếm ý cho điểm. Vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm, sử dụng nhiều mức độ điểm một cách hợp lý, khuyến khích những bài viết có cảm xúc, sáng tạo.

- Học sinh có thể làm bài theo nhiều cách nhưng nếu đáp ứng những yêu cầu cơ bản của đề, diễn đạt tốt vẫn cho đủ điểm.

- Điểm bài thi có thể cho lẻ đến 0,25 điểm và không làm tròn.

B. YÊU CẦU CỤ THỂ

Câu 1 (4,0 điểm)

a. Về kĩ năng

Biết cách viết bài văn nghị luận xã hội, bố cục rõ ràng, lập luận chặt chẽ, có sức thuyết phục, văn viết mạch lạc, trong sáng, không mắc lỗi chính tả, dùng từ hoặc đặt câu.

b. Về kiến thức

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo các ý cơ bản sau:

Ý	NỘI DUNG	ĐIỂM
1	Nêu vấn đề cần nghị luận	0,25
2	Giải thích - Ước mơ, ước vọng: là những điều tốt đẹp con người thiết tha mong muốn đạt được trong tương lai. - Ý kiến 1: đời người hữu hạn, ngắn ngủi, đừng mơ ước viển vông, hãy bằng lòng với thực tế đang có, nếu không sẽ lãng phí thời gian sống. - Ý kiến của Priscin: Khẳng định sự cần thiết của ước mơ. Có ước mơ tha thiết, con người sẽ làm được những điều tốt đẹp. => Hai ý kiến không mâu thuẫn mà bổ sung cho nhau, khuyên con người biết trân trọng những gì đang có nhưng cũng cần nuôi dưỡng những ước mơ để sống có ý nghĩa hơn.	1,0
3	Lý giải - Vì sao không nên ước vọng quá nhiều? + Vì quỹ thời gian sống của con người là hữu hạn, tuổi trẻ còn ngắn ngủi hơn	1,0

	<p>nhiều.</p> <p>+ Vì khả năng của con người có giới hạn, không thể thực hiện được tất cả những gì mình mong muốn.</p> <p>+ Có nhiều việc trong thực tế cần con người phải quan tâm, hành động ngay.</p> <p>- Vì sao “<i>Phải ước mơ nhiều hơn nữa, phải ước mơ tha thiết hơn nữa để biến tương lai thành hiện tại</i>”?</p> <p>+ Ước mơ là một phần tất yếu của cuộc sống cũng như của tâm hồn con người.</p> <p>+ Ước mơ góp phần thúc đẩy con người hành động, định hướng tương lai, làm cho cuộc sống phát triển.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Dẫn chứng minh họa)</i></p>	
4	<p>*Bàn luận, mở rộng vấn đề</p> <p>- Nếu không có mơ ước, cuộc sống sẽ trở nên tẻ nhạt, vô nghĩa. Con người sống không mơ ước là sống không có động lực, không nhiệt huyết, không có mục đích và cũng không có tương lai. Ngược lại, nếu con người mơ ước viễn vông hoặc có quá nhiều tham vọng thì sẽ lãng phí thời gian, công sức, tuổi trẻ.</p> <p>- Có những ước mơ là cần thiết nhưng cần gắn mơ ước với thực tế và với khả năng của bản thân. Quan trọng hơn là phải bắt tay vào hành động để biến ước mơ thành hiện thực.</p> <p>- Có những ước mơ đẹp không bao giờ thành hiện thực nhưng chính điều đó giúp con người có thêm động lực để phấn đấu vươn lên, giúp xã hội không ngừng phát triển.</p> <p>*Bài học:</p> <p>- Cần nuôi dưỡng những ước mơ chân chính để cuộc sống trở nên tốt đẹp hơn và con người có ý thức phấn đấu vươn lên.</p> <p>- Ước mơ của tuổi trẻ phải đi liền với ý chí, nghị lực và hành động thực tế.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Dẫn chứng minh họa)</i></p>	1,5
5	Kết thúc vấn đề nghị luận	0, 25

Ghi chú: Nếu học sinh có những kiến giải riêng, hợp lí, thuyết phục thì giám khảo vẫn đánh giá, cho điểm (nhưng không vượt quá điểm tối đa của từng phần).

Câu 2 (6,0 điểm)

a. Về kĩ năng

Học sinh biết cách làm bài văn nghị luận văn học. Vận dụng linh hoạt các thao tác lập luận.

Bố cục hợp lý chặt chẽ, văn viết mạch lạc, trong sáng, có cảm xúc, không mắc lỗi chính tả, về diễn đạt.

b. Về kiến thức

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo những nội dung cơ bản sau:

Ý	NỘI DUNG	ĐIỂM
1	Giới thiệu vấn đề nghị luận	0,25
2	<p>Giải thích ý kiến</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nhà văn không được chiều theo sự yếu đuối và sa đọa của con người : Nhà văn không bao giờ được cổ vũ cho cái ác, cái xấu mà cần giúp con người nhận ra cái ác, cái xấu trong bản thân mình và trong cuộc sống, từ đó chiến thắng chính mình và ngoại cảnh. - Nghệ thuật bao giờ cũng phải khẳng định : Nghệ thuật chân chính không được truyền cho con người sự bi quan, bất an mà cần khẳng định những điều tốt đẹp, những giá trị đích thực trong cuộc sống. => Nhà văn cần củng cố cho con người niềm tin vào những điều tốt đẹp trong cuộc sống, hướng con người đến những suy nghĩ tích cực. 	1,0
3	<p>Lí giải</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chức năng của văn học: Văn học có khả năng giáo dục, nhân đạo hóa con người, làm con người rung động trước cái Chân, Thiện, Mĩ, từ đó hướng thiện cho con người. - Phẩm chất người nghệ sĩ: Bên cạnh tâm hồn tinh tế, nhạy cảm, tài năng độc đáo, trải nghiệm sâu sắc, người nghệ sĩ cần có tình yêu thương con người sâu nặng. Từ đó, anh ta mới có thể dũng cảm tố cáo, lên án cái ác, cái xấu, thức tỉnh con người và đưa họ đến với những tư tưởng, tình cảm đúng đắn. - Tiếp nhận văn học: Người đọc khi đến với tác phẩm là đến với một cách sống. Họ sẽ nhận thức được cuộc sống và chính bản thân mình, có thêm động lực để chiến đấu với nghịch cảnh và chiến thắng chính mình. 	1,0
4	<p>Phân tích, chứng minh:</p> <p><i>Thí sinh có thể lựa chọn những dẫn chứng khác nhau trong từng tác phẩm Chí Phèo và Đời thừa của Nam Cao. Tuy nhiên cần phải bám sát vào yêu cầu của đề bài đặt ra. Dẫn chứng phải chính xác, sát hợp, toàn diện với vấn đề và phải được phân tích thấu đáo.</i></p> <p>a. Tác phẩm Chí Phèo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nhà văn không chiều theo sự yếu đuối và sa đọa của con người + Miêu tả quá trình tha hóa của Chí: Từ một thanh niên hiền lành, lương 	2,5

thiện, Chí bị tha hóa, trở thành thằng lưu manh, rồi thành con quỷ dữ của làng Vũ Đại.

+ Miêu tả quá trình thức tỉnh của Chí: Hắn nhớ lại ước mơ thời hai mươi tuổi, mong có một gia đình nho nhỏ, hắn *thèm lương thiện*, muốn được sống cuộc đời bình dị như mọi người.

+ Bá Kiến : bên ngoài ngọt nhạt, khôn khéo nhưng bản chất là kẻ xảo quyệt, tham lam, độc ác, kẻ đã đẩy bao nhiêu người lương thiện như Chí vào bước đường cùng.

- Khẳng định những điều tốt đẹp:

+ Khẳng định sức mạnh của tình thương: Bát cháo hành là biểu tượng cho tình thương đơn sơ mà chân thành thị Nở dành cho Chí. Chính tình người quý giá ấy đã đánh thức tính người trong hắn, làm sống dậy con người lương thiện ngày xưa.

+ Khẳng định bản chất lương thiện bền vững trong con người: Sau khi gặp thị Nở, được chăm sóc ân cần, Chí tha thiết được trở về cuộc đời bình dị, lương thiện. Và khi biết không còn cơ hội, hắn đã lựa chọn cái chết chứ không muốn tiếp tục sống cuộc đời của con quỷ dữ.

b. Tác phẩm *Đời thừa*:

- Nhà văn không chiều theo sự yếu đuối và sa đọa của con người:

+ Nam Cao miêu tả quá trình trượt dốc của nhân vật Hộ: Từ một nhà văn chân chính, tôn thờ nghệ thuật, hắn trở thành một kẻ bắt lương kiếm tiền bằng thứ văn lá cải rẻ tiền. Từ một con người đề cao lí tưởng tình thương, cuối cùng hắn trở thành kẻ vũ phu, tàn nhẫn với vợ con.

+ Miêu tả quá trình thức tỉnh của Hộ: Hộ day dứt, xấu hổ mỗi khi tự đọc lại những bài viết của mình. Hắn ân hận, đau khổ khi tỉnh rượu, thấy vợ con là những nạn nhân đáng thương của chính hắn.

-Khẳng định những điều tốt đẹp:

+ Con người cần sống một cuộc đời có ý nghĩa, khẳng định giá trị bản thân và cống hiến cho cuộc đời: Hộ ao ước làm một cái gì nâng cao giá trị sự sống, ước mơ viết một tác phẩm ăn giải Nobel và dịch tất cả các thứ tiếng trên toàn cầu.

+ Cần phải thay đổi hoàn cảnh sống: Bài hát ru của Từ ở cuối tác phẩm như muốn đi tìm nguyên nhân dẫn đến sự tha hóa của người trí thức chân chính, sự hủy hoại những mối quan hệ vốn tốt đẹp giữa con người với con người.

	<p>Đó chính là xã hội bất công, ngạt thở đương thời. + Con người, nhất là người trí thức cần tự đấu tranh với sự ích kỉ, tầm thường, yếu đuối của chính mình để vươn lên một lẽ sống nhân đạo hơn.</p> <p><i>*Khi phân tích cần chú ý tới nghệ thuật xây dựng nhân vật, miêu tả tâm lí, chi tiết đắt giá, lời kể, giọng điệu ...</i></p>	
5	<p>Bàn bạc, mở rộng:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Văn chương đích thực luôn hướng con người tới những giá trị Chân, Thiện, Mĩ. Nhà văn chân chính luôn là những nhà nhân đạo lớn, là người “dẫn đường đến xứ sở của cái Đẹp”. - Độc giả khi đến với tác phẩm cần nhận ra một lẽ sống cao đẹp, từ đó tự trau dồi, hoàn thiện nhân cách bản thân. 	1,0
6	Kết thúc vấn đề nghị luận	0,25

.....Hết.....

